

Ministeren har taget til Befolkningens Lante i dette Punkt, thi det beviser jo dog Intet, at en hel Del Statskolelærere have været misfornøiede med den nuværende Kaldelsesmaade. Man kan jo let forstaa, at der fra den Side kan vise sig Utilfredshed med det Bestaaende; men en ganske anden Sag er det, om ogsaa Befolkningen er utilfreds dermed, og i saa Henseende har jeg rigtignok en ganske anden Opfattelse end den, Lovforslaget gjør gjældende. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Solsten-Ledreborg) talte om at faae Religionsundervisningen bort fra Skolen, og navnlig mente han, at dens Bibeholdelse var en Uret mod de fra Folkekirken afvigende Konfessioner, som vare udelukkede fra Statskolen, naar de ikke i denne søgte Religionsundervisning. Dette bevirer imidlertid paa en Misforstaaelse, thi allerede ved en Lov af 13de April 1851 er det staaet fast, at Børn af anden Trosbekjendelse end Folkekirken meget vel kunne besøge Statskolerne uden at være tvungne til at modtage disses Undervisning i Religion. Dette gjælder Baptister, Reformerte, Katholiker, Methodister osv., og det er jo ogsaa ganske naturligt, at Folk vilde have deres Børn underviste i den Konfession, hvortil de selv henhøre. Selv de afvigende Retninger i Folkekirken, er der gjort store Indrømmelser i Lignende Retning ved Loven af 30te September 1864, saa at man altsaa er stillet frit i det Punkt, at man ikke er tvungen til at lade sine Børn undervise i Religion af en Statskolelærer, hvis Retning man ikke billiger. Der fordrøes nu kun, at man fra en hvilkenomhelst Præst skaffer Attest for, at Børnene nyde Undervisning i Religion udenfor Skolen, og hvis man ønsker, at det Samme skal gjælde for Folk, der strengt betjende sig til Folkekirken, behøver man neppe at sætte saa stort et Apparat i Gang; man vil vistnok ved en lille Ændring i den vedkommende Lov kunne naae det Samme. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds og det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjærring) blive dog neppe enige om at faae Religionsundervisningen ud af Skolen. Det sidstnævnte ærede Medlem vil jo bibeholde Bibelhistorien, hvorigjennem netop det stærkt Konfessionelle kan komme frem, medens det førstnævnte ærede Medlem ikke en Gang vil beholde dette Fag. I saa Henseende er han dog vistnok ikke i Overensstemmelse med ret Mange her i Thyngtet, idet de fleste dog mene, at Bibelhistorie kan ligesom enhver anden Historie have sin Berettigelse til at blive fremstillet i Skolen. Jeg indrømmer gjerne, at det sikkert vilde være en Binding, om vi kunde blive fri for de 115 Paragrafer, altsaa den dogmatiske Undervisning, der tilsigter at gjøre alle Folk til smaa Theologer enten i Overensstemmelse med Balles eller med Balslevs Lærebog; men vore Seminarier have jo hidtil været smaa theologiske Anstalter, og det er derfor intet Under, at Almueskolerne,

som jo skulle dannes i deres Billede, blive noget Lignende. — Jeg kommer endelig til §§ 28 og 29, som skulle være særlig indbydende for de Egne, hvor jeg færdes, nemlig Ringkjøbing og Ribe Amt, gennem den Udbygning til Understøttelse, ja næsten til Fattigunderstøttelse, som de tilbyde. Jeg føler mig imidlertid overbevist om, at netop i disse Egne er man trods denne Udbygning meget forkræftet ved Tanken om at faae den foreliggende Skolelov, og jeg har hørt Folk, som ellers ikke give sig af med Politik, sige: Lad vor Rigsdagsmand prøve paa at stemme for denne Lov, og han skal ikke blive valgt næste Gang. Man er forkræftet over Skolegangen til det 15—16de Aar og for Sverdagsundervisningen, naar man kun skal kunne naae dertil ved Fattigunderstøttelse. Med Hensyn til Mulksystemet skal jeg kun sige, at, om man tager det ny eller det gamle System, er mig det Egegnhedsafgifte af Verden, thi de ville begge virke lige kraftig. Jeg har selv hørt en Sogneraadsformand i et Sogn, hvor man ikke i mange Aar havde mulkteret, men blev nødt til at gjøre det, sige til en Lærer: Skriv „med loulig Grund“, og da saa Læreren svarer: Det kan jeg ikke, thi det kan jo træffe, at jeg møder Barnet, naar jeg gaar hjem, siger Sogneraadsformanden: Luf det ene Die, naar Du møder Barnet. Den Slags Tilfælde er vistnok ikke enestaaende. Mulksystemet vil, forsaavidt som det er endnu mere henynslost end det foregaaende, ogsaa vise sig at være endnu mindre frugtbar end det foregaaende. Det vil altsaa virke endnu mindre end dette og saaledes blive et Fremstridt, skøndt rigtignok et Fremstridt af en eiendommelig Art. Ser jeg endelig hen paa, at det nuværende Skolevæsen efter Opgivelse fra Kjøbstæderne og Kommunerne koster et Par Millioner, og at det, som nu heretter skal sættes i Værk, vil koste 1 Million mere, ser jeg hen paa, at man vil centralisere, og at man samtlig dermed vil indskrænke Kaldsretten og lægge et nyt Baand paa den frie Udvikling, som er i Gang. — saa siger jeg, at det er for dyrt at kjøbe denne Lov, thi der er desværre Intet deri, som er værd at kjøbe. Der er i mine Dine ikke Noget deri, som ikke allerede er givet i Loven af 1814, eller ogsaa er det, som der er givet, som f. Ex. Udvidelsen til det 15de Aar, og Indskrænkning af Kaldsretten, Noget, som jeg i og for sig ikke betragter som et Gode. Disse ere mine Grunde, hvorfor jeg tror, at det, der her bydes, er Noget, som ikke alene ikke er værd at kjøbe, men som tillige — lad mig sige det, skøndt jeg ved, at den høitærede Minister ikke holder af at høre, at hans Forslag er et Tilbagestrid — er et Tilbagestrid; i mine Dine er det ligefrem et stort Tilbagestrid.

Af disse Grunde, som jeg her har udviklet, kan jeg virkelig ikke betragte det foreliggende Lovforslag som et brugbart Grundlag. Man hører jo baade af dem, som have megen Forstand derpaa, og undertiden ogsaa af dem, som have lidt nok